

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.102/2017/6/I.

A Győri Ítéltábla a dr. Szilágyi Zoltán ügyvéd által képviselt II. r. felperesnek a dr. Varga István ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2017. február 22. napján kelt 17.G.40.085/2015/55. számú ítélete ellen a II. r. felperes által 57. sorszám alatt előterjesztett és Pf.5. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán - megtartott tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a II. r. felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 381.000. (Háromszáznegyvenegyezer) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi a II. r. felperest, hogy fizessen meg az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívása alapján 2.500.000. (Kettőmillió - ötszázezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az irányadó tényállás szerint a perben korábban I. r. felperesként eljáró ... Környezetvédő és Környezetépítő Kft. kártérítés megfizetésére irányuló keresetét 2010. március 17. napján terjesztette elő az alperes - mint a Kft. volt ügyvezetője - ellen.

2010. december 10. napján kelt engedményezési szerződéssel a ... Környezetvédő és Környezetvédő Kft. követelését az ... Környezetvédő és Környezetépítő Kft. II. r. felperesre engedményezte.

Az elsőfokú bíróság - az engedményezésen alapuló jogutódlás megállapítását követően - 2012. október 31. napján kelt 7.G..../2010/71. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a II. r. felperesnek 15 nap alatt 1.920.000.Ft tőkét és annak járulékait, ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla 14.Gf..../2014/14/VII. számú részítéletével - az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a csatlakozó fellebbezéssel támadott rendelkezését helybenhagyta, ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy a felperesek illetékfeljegyzési jogára tekintettel a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték 2.500.000,-Ft, a felperesek - mint egyetemleges jogosultak - és az alperes ügyvédi munkadíj költsége egyaránt 650.000,-Ft+Áfa.

Az elsőfokú bíróság a másodfokú határozat útmutatásának megfelelően a felpereseket a kereset pontosítására hívta fel. A II. r. felperes a keresetét 38.030.040.Ft és járulécai kártérítési összeg megfizetése iránt tartotta fenn.

Az elsőfokú bíróság 17.G.40.085/2015/6. szám alatti jogerős végzésével a ... Kft. „fa” I. r. felperessel szemben a pert megszüntette, tekintettel arra, hogy az I. r. felperest 2015. július 1-i hatállyal törölték a cégjegyzékből.

A II. r. felperes kérte, hogy a bíróság könyvszakértő bevonásával tisztázza az alperes által átvett 37 millió forint összegű lejárt váltó mögött lévő követelések átadáskori és jelenlegi értékét, mely bizonyítási indítvány alapján az elsőfokú bíróság 2016. június 9. napján kelt végzésével szakértői bizonyítást rendelt el.

Az alperes 2016. október 19. napján a bírósághoz érkezett **36. sz. beadványa mellékleteként csatolt egy 2011. július 10. napján kelt engedményezési szerződést**, mely szerint a II. r. felperes a ... Kft-re engedményezte az alperessel szemben fennálló, jelen perben érvényesített, 38.920.000.Ft tőke és járuléka erejéig nyilvántartott követelését. **A szerződés 3. pontja értelmében a követelés joga az engedményezési szerződés aláírásával egyidejűleg szállt át az engedményesre.** A szerződés 4. pontjában a felek rögzítették, hogy az engedményes az engedményezett követelés tekintetében az engedményező jogutódja minden olyan eljárásban, amely a követelés érvényesítésével kapcsolatos, ugyanakkor az engedményező a Fejér Megyei Bíróság előtt 17.640.025/2010. -helyesen 7. G. .../2010. - szám alatt folyamatban lévő perben továbbra is mint a követelés birtokosa jár el, az engedményes nem lép be a perbe.

Az elsőfokú bíróság 2016. november 23. napján kelt **43. sorszám alatti végzésével felhívta** a II. r. felperest, hogy az alperes által 36. sorszám alatt becsatolt iratokra 15 napon belül nyilatkozzon. **A felhívást az alperes jogi képviselője 2016. december 13. napján átvette**, de az abban foglaltaknak nem tett eleget.

Az elsőfokú bíróság 2016. december 5. napján kelt **48. sorszám alatti végzésével** küldte meg a szakértőnek a beszerzett szakértői véleménnyel kapcsolatos alperesi észrevételeket nyilatkozattételre. Tájékoztatásképpen az észrevételt a II. r. felperesnek is megküldte, de a II. r. felperest e végzésében nem hívta fel arra, hogy az alperes által tett észrevételekre nyilatkozzon.

Az elsőfokú bíróság 2017. január 12. napján kelt **52. sorszám alatti végzésével ismételten felhívta a II. r. felperest**, hogy a számára 2016. december 13. napján kézbesített alperesi előkészítő iratra és annak mellékleteire 5 napon belül nyilatkozzon, esetleges bizonyítékait terjessze elő. Figyelmeztette e végzésben a II. r. felperest arra, hogy ellenkező esetben úgy tekinti, hogy azokat nem vitatja és a Pp.141.§ (6) bekezdése alapján azok figyelembevételével a rendelkezésére álló adatok alapján hozza meg érdemi döntését.

A felhívást a II. r. felperes jogi képviselője 2017. január 19. napján átvette, ugyanezen a napon kelt beadványában akként nyilatkozott, hogy az alperes által a szakvéleménnyel kapcsolatos észrevételek vonatkozásában a szakértő által az észrevételre adott válasszal teljes mértékben egyet ért, az alperes észrevételeit megalapozatlannak, sőt iratellenesnek tartja. Sérelmezte, hogy a fenti előzmények után milyen alapon közölt olyan tartalmú felhívást az elsőfokú bíróság, hogy amennyiben nem nyilatkozik az alperes beadványára, akkor úgy tekinti, hogy az abban foglaltakat nem vitatja. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ezen felhívása ellentétes a Pp. szabályaival és az eljárási elvekkel.

* * *

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította.

Arra hivatkozott, hogy - figyelemmel arra, hogy a magyar jog a Pp.3.§ (1) bekezdése alapján nem ismeri el a perbizomány intézményét - a régi Ptk.328-329.§-ai alapján a II. r. felperes keresetőségi joga az engedményezés következtében megszűnt. Keresetőségi jogot ugyanis jogviszony (érdekeltség) vagy törvényi (jogsabályi) felhatalmazás alapozhat meg. (BH 1991. évi 107. szám) Emiatt a vitában érdekelt fél vagy a saját jogán indíthat keresetet, mert ő az érvényesített jog anyagi jogi jogosultja, vagy jogsabályi felhatalmazás alapján. Az engedményezés következtében a felperes a keresettel érintett jognak már nem jogosultja, ezért a kereset elutasításának volt helye.

Megjegyezte, hogy a cégnyilvántartás adatai szerint az engedményes (... Kft.) időközben a felszámolási eljárás befejeződése miatt 2015. március 19-i hatállyal a cégjegyzékből törlésre került.

* * *

Az ítélet ellen elsődlegesen annak hatályon kívül helyezése, másodsorban a kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatása iránt a II. r. felperes terjesztett elő fellebbezést.

Arra hivatkozott, hogy a megismételt eljárásban pontosított kereseti kérelme a szakértői véleménnyel alátámasztásra került, az elsőfokú bíróság megalapozatlan döntéssel utasította el keresetét a keresetőségi jog hiányára hivatkozással. Emellett az elsőfokú bíróság mulasztása folytán az elsőfokú ítélet jogsértő és a tisztességes eljárás elvét is sérti.

Az ítéletben foglaltakkal ellentétben az elsőfokú bíróság ugyanis **soha nem küldte meg részére az alperes által csatolt engedményezési szerződést és nem hívta fel ezzel összefüggésben nyilatkozattételre.** Ezen iratokról, s azok bírósághoz történő benyújtásáról csak az elsőfokú ítéletből szerzett tudomást. A 2016. december 13. napján átvett postai küldeményben kizárólag a szakértői véleményre adott alperesi észrevételeket tartalmazó beadvány és annak mellékletei kerültek megküldésre a részére.

Iratbetekintéssel győződött meg arról, hogy a 2016. december 13. napján átvett másik bírósági **küldemény tértívevénye semmilyen utalást nem tartalmazott arra vonatkozóan, hogy milyen mellékletek kerültek megküldésre** (különösen nem tartalmaz engedményezési iratokra való utalást).

Az elsőfokú bíróságnak **kifejezetten az engedményezéssel kapcsolatban kellett volna nyilatkozattételre felhívnia őt,** tisztázandó a követelés jogosultjának személyét, mivel ennek tisztázásáig az is kérdéses, hogy egyáltalán joghatályosan nyilatkozhat-e az adott perben. Az elsőfokú bíróság ilyen nyilatkozattételre őt nem hívta fel, mintha csak „titkolni” akarná az engedményezési iratot előle. Az engedményezésről szóló dokumentum csatolása ellenére továbbra is nyilatkoztatta a kirendelt szakértőt és a feleket a szakvéleménnyel összefüggésben, sőt még idézte is őt, mely **eljárása szabálytalan és félrevezető volt.** Az engedményezési irat ismeretében a II. r. felperes perbeli eljárási jogosultsága és ebből eredően a II. r. felperes idézésének és nyilatkozatainak szabályszerűsége kétséges.

A bizonyítási teherről való kötelező tájékoztatás körében határozottan fel kellett volna a hívnia őt arra is, hogy neki kell bizonyítani, hogy ő a követelés jogosultja. E felhívásra azonban nem került sor az elsőfokú bíróság részéről.

Az engedményezési iratokkal összefüggésben megjegyezte, hogy azok csupán **másolatban** kerültek benyújtásra, s nem a szerződésen sem a fizetési megállapodáson **nem látható az állítólagos engedményes részéről aláírás.** Így ezen iratokat hiteles szerződésként és bizonyítékként a bíróság nem fogadhatta volna el. Utalt arra, hogy a II. r. felperes felszámolója jelenleg is nyilvántartja a II. r. felperes könyveiben a perbeli követelést.

Fellebbezése kiegészítésében bejelentette, hogy a II.r. felperes felszámolója is fellelte az iratai között az engedményezési szerződést, ugyanakkor megtalálható volt az iratok között egy **2011. augusztus 23. napján** kelt megállapodás is, melyben az engedményezéssel érintett felek **az engedményezési szerződést felbontották.** A fentiekre tekintettel az engedményezés annak megkötése időpontjára visszamenő hatállyal megszűnt, így nincs jelentősége a jogvita elbírálásában. Megjegyezte, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság megküldi részére az engedményezési szerződést és kifejezett nyilatkozattételre hívja fel, úgy az engedményezés felbontására vonatkozó megállapodás már az elsőfokú eljárás során becsatolta volna.

* * *

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Vitatta, hogy a perben beszerzett szakértői vélemény a II. r. felperes álláspontját és keresetét támasztaná alá.

Az engedményezési szerződéssel összefüggésben arra hivatkozott, hogy alaptalanul utalt arra a II. r. felperes, hogy nem küldte meg az elsőfokú bíróság a részére az engedményezési szerződést, hiszen a szabályosan aláírt tértivevény a megküldött mellékleteket is felsorolja. Kétségtelen, hogy 2016. december 13. napján egy másik bírósági iratot is átvett a II. r. felperes (a 48. sorszám alatti végzést), amely az alperes szakértői véleményre tett észrevételeit tartalmazta. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a 43. sorszám alatti végzést és annak mellékleteit nem vette át.

Tekintettel arra, hogy a felperes az engedményezési szerződésben foglaltakat nem vitatta, a bíróságnak a bizonyítási teherre vonatkozóan tájékoztatási kötelezettsége nem állt fenn. Az engedményezési iratok rossz minőségű fénymásolatban kerültek hozzá, az azonban látszik rajta, hogy van az engedményezésen aláírás, csak nehezen olvasható. E hiányosságra a II. r. felperesnek az elsőfokú eljárásban kellett volna hivatkoznia. Az engedményezési szerződésből látszik, hogy a felek célja az engedményezés titokban tartása volt. Ez ad magyarázatot arra, hogy a II. r. felperes mérlegében változatlanul szerepel a követelés. A könyvelés hiányosságai azonban a szerződés érvényességét nem érintik.

Az engedményezési szerződés felbontására vonatkozó irat a felszámoló iratai között nem volt fellelhető, e szerződés nem szerepel (a volt ügyvezető) **A.J.** által a felszámolónak átadott iratjegyzéken, azt a II. r. felperes saját előadása szerint is **A.J.**től kapta meg. Sajátos módon csak akkor került elő, amikor kiderült, hogy az engedményezés előnytelen a felperesnek, azonban nem illik be a perbeli szerződések láncolatába. Rendelkezésre áll ugyanis a felszámolónak átadott iratok között egy **2012.10.02. napján kelt újabb engedményezés,** melyben a ... Kft. **A.J.** -re engedményezte a perbeli követelést, melyet utóbbi a cég érvényes szerződéseként adott át a felszámolónak.

A II. r. felperesi jogi képviselőt is **A.J.** közvetítette a felszámolónak, a szakértői díjat sem a felszámoló előlegezte és jelezte az ügyvéd felé, hogy munkadíjat sem tud a részére fizetni.

* * *

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki:

- Az engedményezési szerződés 6. pontja szerint a szerződéssel érintett felek mindaddig nem értesítik a követelés vásárlásáról I.rendű alperes neveet, amíg a per jogerősen be nem fejeződik, illetve a jogerős ítélet előtt az engedményes nem tesz külön lépéseket a követelés behajtásával kapcsolatosan, illetve a megvásárolt követelést nem használja fel bármi célra (értékesíti, tovább engedményezi, stb.)

A felperes fellebbezése nem alapos.

Mindenekelőtt arra mutat rá az ítélet tábla, hogy az elsőfokú ítéletben következetesen, de tévesen felperesként megjelölt fél, ténylegesen a per II. r. felperese. Az I. r. felperes vonatkozásában a per megszüntetése nem változtat a peres felek perbeli állásán.

Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó, az ügy érdemére is kiható lényeges eljárási szabálysértés nem volt megállapítható az elsőfokú bíróság terhére. Az elsőfokú bíróság a tényállást - a fenti kiegészítéssel - helyesen állapította meg, érdemi döntése - indokaira is kiterjedően - helytálló. Emiatt a II.r. felperes fellebbezésében előadottak - az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint - sem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, sem annak megváltoztatására nem adnak alapot.

I.

A kézbesítés megtörténte:

Mindenekelőtt arra mutat rá az ítélet tábla, hogy **iratellenesen állította a II. r. felperes, hogy 2016.12.13. napján kizárólag a szakvéleményre tett alperesi észrevételek kerültek megküldésre a részére, más küldeményt nem vett át.**

Az alperes szakvéleményre tett észrevételeit a II. r. felperesi képviselő az RL 8050 ... 1105 ragszámú küldeménnyel, míg a 43. sz. végzést - melyben az elsőfokú bíróság felhívta a II. felperest az engedményezési szerződéssel összefüggő nyilatkozattételre- az RL 8050 ... 5 ragszámú küldeménnyel vette át. Utóbbi küldeménnyel - a tértivevény tanúsága szerint - megküldésre került a 36. sz. alatti alperesi beadvány (mely maga is utal az engedményezés tényére) és annak melléklete is. A melléklet tartalmát - a felperes állításával szemben - a tértivevényen ennél részletesebben nem kell feltüntetni.

Amennyiben - valamely adminisztratív mulasztás folytán - üres borítékot kapott volna a II. r. felperes, vagy az alperesi észrevételeket küldte volna meg tévedésből duplán az elsőfokú bíróság a részére, ezt szükségképpen észlelnie és jeleznie kellett volna az elsőfokú bíróság felé, de ilyen kézbesítési anomáliára még a későbbiekben sem hivatkozott a II. r. felperes.

Amennyiben a 36. sz. felhívás, az alperesi beadvány és annak melléklete - bármely okból is - valóban nem jutott volna el a II. r. felpereshez vagy azt megkapta, de utóbb nála keveredett el, s emiatt nem volt fellelhető, úgy iratbetekintéssel élhetett volna vagy ezt az 52. sorszám alatti végzés

átvétele után is jelezhetette volna az elsőfokú bíróságnak, különös figyelemmel arra, hogy az 52.sz. végzés ismételtnek jelölte meg a felhívást. A másik küldemény (a 48. sz. végzés) nem a II. r. felperes, hanem a szakértőhöz tartalmazott felhívást, a II. r. felperesnek csak tájékoztatásképpen került megküldésre. Emiatt kellően gondos eljárás mellett a II. r. felperesben legkésőbb az 52.sz. végzés alapján tudatosulnia kellett volna, hogy egy korábbi bírói felhívást már elmulasztott.

II.

A fellebbezésben állított eljárási szabálysértések:

A fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság 52. sz. alatti felhívása kellően konkrét és részletezett volt, s eljárásának egésze sem sértette a Pp.2.§ (1) bekezdése szerinti alapelvet, nem volt félrevezető. A 48. sz. végzés szerinti (az észrevételekre vonatkozó) felhívás - a per időszerű befejezése érdekében - nem minősíthető szükségtelennek, megküldésének időpontjában a 43. sz. felhívást a II. r. felperes még át sem vette.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 3.§ (3) bekezdése szerinti - a bizonyítási teherre vonatkozó - tájékoztatást is csak az engedményezés kapcsán tett II. r. felperesi nyilatkozat tartalma függvényében, abban az esetben lett volna köteles megadni, ha a II. r. felperes vitatta volna az engedményezés létrejöttét, érvényességét, illetve annak felbontására hivatkozott volna.

Az alperes által csatolt engedményezési szerződés valóban másolat és azon rosszul olvasható az aláírás, de nem tekinthető alá nem írt szerződésnek. A szerződés egyébként is csak bizonyítéka az alperes által állított alanyváltozásnak, mely nincs alakszerűséghez kötve. (EBH 2008.1868; Kúria Pfv. V.../2008) A II. r. felperes ezzel összefüggő aggályait az elsőfokú eljárásban lett volna köteles az elsőfokú bíróság felhívása alapján megjelölni.

III.

Az engedményezés eljárásjogi következményei:

Engedményezéssel a jogosult másra ruházza a követelését. Az engedményezés eredményeképpen alanyváltozás következik be a kötelelem hitelezői (jogosulti) oldalán, az eredeti jogosult (engedményező) helyébe belép az engedményes. Az engedményezés létrejöttéhez nincs szükség a kötelezett hozzájárulására, az engedményezési szerződés érvényességének nem feltétele a kötelezett értesítése sem. A törvény az engedményezési szerződésre meghatározott alakot nem ír elő, ezért ez akár írásban, akár szóban érvényesen megköthető, akkor is, ha arra a szerződésre, amelyből a követelés ered, a jogszabály kötelező írásba foglalást rendel. Az engedményezés perfekt jogügylet, ezért magával az engedményezési szerződés megkötésével átszáll a követelés az engedményesre. (EBH 1999.124)

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy a perbizomány intézményét a magyar jog nem ismeri. Ebből következően törvényi felhatalmazás hiányában nincs perbeli legitimációja annak, aki saját nevében más jogát kívánja a perben érvényesíteni. (BH 1997.199; BH 1997.198) Perbizománynak minősül az, ha nem a per tárgyát képező szerződésből eredő követelés kerül átruházásra, csupán a perlési jogot biztosítják az érintett felek a szerződésükben, de perbizomány az is - miként a konkrét esetben történt -, ha a per tárgyát képező szerződésből eredő követelés átruházása ellenére a perlési jogot az engedményezőnek fenntartják.

Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a jogvita tárgyává tett kártérítési igény viszonylatában elsődlegesen eldöntendő kérdésnek az minősül, hogy az alperes által csatolt engedményezési szerződésre tekintettel a felperes vagy az engedményes az érvényesített igény anyagi jogi jogosultja. Ennek tisztázása kapcsán az elsőfokú bíróság azonban mindenben az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően járt el.

A Pp. Pp.235.§ (1) bekezdése értelmében a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálása esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna, illetve akkor, ha az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul. Az utóbbi esetben a másodfokú bíróság a felülbírálat során az új tényt csak akkor veheti figyelembe, ha annak előterjesztése az elsőfokú eljárásban nem a fellebbező fél mulasztása folytán maradt el. (Pp.141.§ (2) bekezdés, Pp.141.§ (6) bekezdés)

A fenti korlátra tekintettel az engedményezési szerződés felbontására vonatkozó, csupán a másodfokú eljárásban csatolt irat figyelembe vételére nincs eljárásjogi lehetőség. Rámutat az ítéletábra, ha a felbontás tárgyában létrejött szerződést értékelnie kellene, abban az esetben figyelembe kellene vennie az alperes által a másodfokú eljárásban csatolt 2012.10.02. napjára dátumozott - az engedményezés felbontásával szöges ellentétben álló tartalmú - engedményezési okiratot is, melyben a ... Kft. **A.J.**re engedményezte a perbeli követelést. Az ellentmondó tartalmú okiratok egybevetése alapján sem lehetne más jogkövetkeztetést levonni, minthogy a II. r. felperes az engedményezést követően megszűnt keresetösségi jogának „feléledését” nem tudta sikerrel igazolni.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Az eredménytelenül fellebbező II. r. felperes a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárással összefüggésben felmerült költségeit maga viseli, egyúttal köteles az alperes másodfokú eljárással összefüggésben felmerült költségeinek megtérítésre is, melyet az ítéletábra a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 2.§. (2) bekezdése alapján, az elsőfokú bíróság által is alapul vett munkadíj mérséklésével állapított meg a rendelkező részben foglaltak szerint, figyelembe véve, hogy a másodfokú eljárás már nem az évekig tartó jogvita elbírálására, hanem a keresetösségi jog tisztázására szorítkozott. A feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére a peresztes II.r. felperes köteles a 6/1986(VI.26.) IM. rendelet 13.§ (2) bek. alapján.

G y ő r , 2017. június 29.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk. bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: